

7 To 247/2012 - 270

Usnesení

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 28. května 2013 v trestní věci obžalovaných: **1) David K** , nar. , **2) Petr S** , nar. , a **3) Lucie Š** , nar. , o odvolání **státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Mostě** proti rozsudku Okresního soudu v Mostě ze dne 13. 4. 2012 č. j. 42T 20/2011-257 **t a k t o:**

Podle § 258 odst. 1 písm. b), c) tr. řádu se napadený rozsudek **z r u š u j e** a podle § 259 odst. 1 tr. řádu se věc **v r a c í** soudu prvního stupně.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem Okresní soud v Mostě všechny tři obžalované podle § 226 písm. b) tr. řádu zprostil obžaloby státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Mostě ze dne 11. 2. 2011 sp. zn. 2 ZT 398/2010, která jim kladla za vinu, že *dne 6. 10. 2010 na ohlášeném veřejném mítinku Dělnické strany sociální spravedlnosti (dále v usnesení jen DSSS) okolo 15:30 hodin v Litvínově, na Masarykově náměstí, soudní okres Most a následně od 17:00 hod. v Mostě, na 1. náměstí, za účasti veřejnosti, si vzájemně předávali a veřejně vystavovali vlajku s logem rozpuštěné politické Dělnické strany (dále v usnesení jen DS), a to vlajku s červeným ozubeným kolem na bílém pozadí s černými iniciály „DS“ uvnitř, přičemž tato symbolika odkazuje na symboliku hitlerovské organizace Deutsche Arbeitsfront a byla používána též nacistickým hnutím Hammerskinheads, českým neonacistickým hnutím Národní odpor a dalšími neonacistickými uskupeními, v čemž je obžalobou spatřován přečin založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 odst. 1 tr. zákoníku, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem.*

Okresní soud v odůvodnění napadeného rozsudku mimo jiné uvedl: *Soud je povinen zabývat se posuzováním, zda v takovém případě byla naplněna subjektivní stránka trestného činu, jejímž obligatorním znakem je zavinění, a to zejména v návaznosti na ustanovení § 19 tr. zákoníku, které upravuje právní omyl. Podle tohoto ustanovení nejedná zaviněně ten, kdo při spáchání trestného činu neví, že jeho čin je protiprávní, pokud se omylu nemohl vyvarovat. Z výpovědí obžalovaných vyplynulo, že nevěděli, že jejich jednání by mělo být protiprávní a bylo tedy třeba posoudit, zda za daných okolností se svého omylu mohli vyvarovat či nikoliv. Nikdo z obžalovaných neměl ve smyslu § 19 odst. 2 tr. zákoníku žádnou právní povinnost se s příslušnou právní úpravou seznámit a soud na podkladě níže uvedených skutečností dospěl k závěru, že eventuální protiprávnost svého jednání obžalovaní nemohli rozpoznat bez zjevných obtíží.*

V rámci úvahy o těchto „zjevných potížích“ je třeba vzít v potaz jednak informace, které se obžalovaným dostaly před tím, než vlajku Dělnické strany (dále jen „DS“) veřejně použili po rozpuštění DS a jednak to, zda tvrzená protiprávnost byla vůbec zřejmá ostatním lidem, kteří se monitorováním jednání obžalovaných zabývali a následně ji také měli posoudit.

Pokud jde o vnitřní vztah obžalovaných k tomu, zda jejich činnost by mohla založit trestný čin, pak je zde nutno nejprve zmínit, že všichni tři obžalovaní byli členy DS až do jejího rozpuštění a její symboliku byli zvyklí v různých formách celkem běžně především na politických akcích užívat, aniž by za takové jednání byli jakkoliv postihováni. Krátce po rozpuštění DS vyšla tisková zpráva zpravodajského serveru iDnes.cz s názvem „Vandas může založit novou Dělnickou stranu se stejným názvem i logem“, která cituje výše zmíněného soudce Nejvyššího správního soudu JUDr. Vojtěcha Šimíčka, který uvedl: „.... My jsme nezakázali používat název Dělnická strana ani její symboliku To, že máte v logu ozubené kolo, nic neznamená“. Takovému vyjádření předsedy senátu, který rozhodl o rozpuštění dané politické strany, neměli obžalovaní důvod nevěřit a jak všichni uvedli, vycházeli z něj při své další činnosti. Není bez významu, že akce v Litvínově a Mostě byly prvními po rozhodnutí o rozpuštění DS a poprvé od tohoto rozhodnutí došlo k veřejnému držení její vlajky.

Neméně významné pro rozhodnutí soudu byly skutečnosti, které vyplynuly z dalších důkazů, a sice že ani orgány činné v trestním řízení od přímo zasahujících policistů přes jejich velitele až po státního zástupce si nebyly protiprávností jednání obžalovaných vůbec jisti. Policisté Petr Lohse a Lukáš Louženský jsou zařazeni jako specialisté v linii „EXTREMISMUS“ a soud nepochybuje, že ke své specializaci byli řádně vycvičeni a proškoleni a sami uvedli, že podobných akcí se zúčastňovali i v minulosti. Ovšem ani tito policejní specialisté nebyli schopni zpočátku vůbec posoudit, zda držení vlajky na mítinku v Litvínově došlo ke spáchání přečinu či nikoliv. I když soud odhlédne od nevěrohodného tvrzení svědka Lohseho, že ačkoliv měl za úkol monitorovat průběh mítinku, který navíc i nahrával na kameru, blíže si praporů, jejichž držení zaznamenal a natočil, nevyšiml a nesledoval, kdo je drží, už jen sama skutečnost, že policejní orgány v Litvínově po celou dobu ani po skončení mítinku vůbec nezasáhly, svědčí o jejich rozpacích, zda se jedná o protiprávní jednání či nikoliv. Podle svého tvrzení si svědek Lohse podle něj závadného symbolu poprvé všiml až v autě při přesunu do Mostu, a to z fotografií, a teprve až v autě dospěl k závěru, že se o přečin jedná, aniž by však byl schopen vysvětlit, proč k takovému závěru došel až v autě – podle svého vyjádření k tomu mělo dojít až na podkladě obsahu rozsudku NSS, ten ale svědek musel znát již před počátkem mítinku. To měl sdělit svému veliteli plk. Jindřichovi Bergmannovi až po příjezdu policejních orgánů do Mostu, a to ještě před začátkem mosteckého mítinku. Svědek Jindřich Bergmann však uvedl jiný průběh skutkového děje, a to sice tak, že již po ukončení litvínovského měl podezření, proto si poslal jednoho z podřízených policistů do Mostu, ten v Mostě našel a z internetu stáhl mnohasetstránkový rozsudek (krajský soud upřesňuje – 122 stran), stihl mu ho zavést zpět a on si ho po cestě v autě studoval. Také jako nevěrohodnou soud hodnotí výpověď dalšího policisty Lukáše Louženského, který uvedl, že ač na litvínovském mítinku měl za úkol sledovat, zda tam nebudou zakázané symboly, tyto údajně neviděl, přestože si všiml praporů, ale nedíval se, co na nich je - údajně z obavy o svou ochranu. Tento svědek tvrdí, že k závěru o protiprávnosti jednání obžalovaných nedošlo po cestě do Mostu, jak uvedl svědek Lohse, ale společně se svědky Lohsem a Bergmannem k tomu dospěli až v Mostě, když si prohlíželi fotografie. A konečně třetí z policistů Jindřich Bergmann uvedl před soudem opět něco jiného a pro soud znovu nevěrohodně a navíc v rozporu s tvrzením svědka Louženského tvrdil, že žádné fotografie z Litvínova neviděl, a i když mu bylo jedním z podřízených policistů již v průběhu litvínovského mítinku (nikoliv tedy až po jeho skončení) hlášeno, že se tam objevil prapor DS, nenařídil zákrok, protože si nebyl jistý, zda tím byl spáchán trestný čin či nikoliv. Jelikož byl jako velitel opatření na pochybách, zda jde o trestný čin, musel si k tomu nastudovat rozsudek Nejvyššího správního soudu. Podle jeho tvrzení vyslal již před skončením

litvínovské části akce jednoho z podřízených policistů do Mostu, ten v policejní budově stáhnul z internetu daný rozsudek a opět s ním jel zpět do Litvínova, svědkovi ho předal během přesunu do Mostu. Svědek začal rozsudek (který má 113 stránek drobného textu !!) po cestě v autě studovat a teprve po seznámení s jeho obsahem – to již probíhala mostecká část akce - měl zjistit, že se jedná o trestný čin. Na přímý dotaz, zda by bez znalosti rozsudku považoval dané jednání za trestné a nařídil zákrok proti němu, odpověděl svědek vyhybavě, že pouze pravděpodobně by zákrok nařídil, ale jistý si tím nebyl.

Na podkladě takto rozporuplných tvrzení svědků z řad policistů lze dospět k závěru, že jejich výpovědi ohledně jejich činnosti a uvažování jsou nevěrohodné, zejména pokud popisují, zda prapor viděli již v Litvínově a zejména, v jakém okamžiku a na základě jaké skutečnosti dospěli k závěru, že jednání obžalovaných je protiprávní a je třeba proti němu nutno zasáhnout. Z jejich vzájemně si odporujících a nelogických tvrzení vyplývá nade vší pochybnost, že ani na místě činu přítomní policisté přes své speciální vyškolení si nebyli protiprávností činu vůbec jisti a svými vzájemně si odporujícími tvrzeními se pouze snažili tento zmatek zakrýt, leč neúspěšně. Soud neuvěřil, že by svou služební činnost slyšení policisté vykonávali tak ledabyle, že by si ani jeden z nich nevšiml, že předmětný prapor byl držen již v Litvínově, že by nevěděli, co fotografují, nebo že by jim ve výhledu na prapor desítky minut bránilo těch několik málo přítomných osob nebo že by jako policisté měli obavu přijít se na prapor podívat blíže. Naopak považuje za logické, že policisté prapor v Litvínově viděli, vyfotografovali ho a jediným důvodem, proč proti obžalovaným nezasáhli, bylo to, že si protiprávností držení daného praporu sami nebyli vůbec jisti.

Tuto svou nejistotu policejní orgány jen potvrdily, když vůbec nezasáhly proti obžalované Lucii Šlégrové, která na výslech na policii přišla v oblečení s naprosto stejným emblémem, který byl na praporu, jež držela na mítincích. Soudu nebyli schopni vysvětlit, proč shodné jednání obžalované je v jednom případě podle nich trestné, zatímco v jiném nikoliv.

Soud v důsledku vulgárního vyjádření soudního znalce JUDr. PhDr. Iva Svobody, Ph.D. na adresu obžalovaných rozhodl, že námitkám obžalovaných proti jeho osobě jako znalce je nutné vyhovět a současně zamítl návrh státního zástupce, aby byl přibrán další znalec k podání stejného znaleckého posudku. Učinil tak pro nadbytečnost zkoumání podstaty užití symboliky za situace, kdy byl jasně prokázán právní omyl obžalovaných, za takové situace, která nepochybně směřovala ke zprošťujícímu výroku, by takový postup byl navíc nepochybně značně nevhodný, nehledě na to, že s ohledem na těžko omluvitelné excesivní chování znalce Svobody bylo vynaložení finančních prostředků státem na znalecké zkoumání zcela znehodnoceno.

Skutečnost, že na straně obžalovaných musely existovat zjevné obtíže ve smyslu ustanovení § 19 odst. 2 tr. zákoníku, s konečnou platností stvrdil dokonce i postup samotného státního zástupce. Ten ve své závěrečné řeči výslovně uvedl, že vzhledem k absenci znaleckého posudku není schopen posoudit, zda obžalovaní jsou vinni či nikoliv. Zde je třeba uvést, že předmětem zkoumání znalce neměly být nějaké složité neprávní skutečnosti, k jejichž posouzení je nezbytné disponovat odbornými znalostmi, které soud mít nemůže. Bez ohledu na charakter symboliky DS bylo v dané fázi soudního řízení nasnadě, že další dokazování k jasně se rýsujícímu právnímu omylu obžalovaných je pouze alibistickým prodlužováním řízení. Pokud totiž trestnost činu není bez pomoci znaleckého zkoumání zřejmá ani státnímu zástupci jakožto zkušenému vysokoškolsky vzdělanému právníkovi s mnohaletou praxí a justiční zkouškou, ergo státní zástupce s tím má zjevné potíže, pak tím spíše nelze rozumně očekávat,

že by trestnost svého jednání měli být schopni bez zjevných potíží rozpoznat obžalovaní jako osoby práva neznalé.

Lze tedy shrnout, že obžalovaní vycházeli ze své dřívější činnosti, při níž stejný prapor a symboliku dlouhodobě beztrestně užívali, navíc byli ubezpečeni vyjádřením předsedy senátu Nejvyššího správního soudu, který DS rozpustil, že na tomto se rozhodnutím o rozpuštění politické strany ve správním soudnictví ničeho nemění, nota bene když téměř zcela shodnou symboliku použili i na dalším praporu a symbol ozubeného kola je zcela běžně užíván různými podniky, i např. sportovci. Proto měli důvodně za to, že předmětný prapor mohou znovu beztrestně použít i na dalším mítinku, nota bene prvním svého druhu po vyhlášení předmětného rozsudku. Bez významu není v této souvislosti ani fakt, že i nově vzniklá Dělnická strana sociální spravedlnosti má ve svém znaku také fragment stejného červeného ozubeného kola. Pakliže ani několik policejních specialistů nedokázalo posoudit, zda dané jednání je vůbec trestné, a to včetně jejich velitele v hodnosti plukovníka, který za tím účelem musel dle svého vyjádření nejprve nastudovat několikasetstránkové rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, a dokonce s posouzením trestnosti bez znaleckého posudku má zjevné obtíže i sám státní zástupce, pak nelze než dospět k závěru, že všechny zmíněné skutečnosti jasně prokazují, že minimálně tytéž obtíže s rozpoznáním trestnosti držení praporu měli i obžalovaní. Ona sama situace, kdy trestnost jednání by měla vyplývat až ex post, tedy po spáchání údajného přečinu jedině až na podkladě závěrů znaleckého zkoumání znamená, že znalost takto složitě problematiky nelze spravedlivě od obžalovaných vůbec požadovat.

Obžalovaní tak jednoznačně jednali v negativním právním omylu, nevěděli tedy, že svým jednáním naplňují skutkovou podstatu trestného činu, naopak se domnívali, že jejich jednání trestní zákon neporušuje a není tudíž trestně postižitelné. Všechny výše zmíněné skutečnosti svědčí o tom, že jejich právní omyl je nutno vzhledem k okolnostem považovat za omluvitelný, neboť se ho obžalovaní nemohli dost dobře vyvarovat. Negativní omluvitelný právní omyl ve smyslu ustanovení § 19 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku vylučuje trestní odpovědnost a jednání obžalovaných – a to zcela bez ohledu na význam jimi použité symboliky – tak nemůže být trestným činem.

Proti tomuto rozsudku podal **státní zástupce** hned po jeho vyhlášení **odvolání**. V následném odůvodnění odvolání státní zástupce uvedl, že se týká všech obžalovaných a je podáno v jejich neprospěch. Státní zástupce shledal zprošťující rozsudek přinejmenším předčasným, neboť dokazování před soudem nelze považovat za ukončené, aby mohlo být vydáno jakékoli meritorní rozhodnutí. Nebyl proveden důkaz znaleckým posudkem z oboru kriminalistiky se specializací závadovost textu a zástupné symboly a pro obor sociální vědy, se specializací politologie, extremismus a terorismus, k posouzení závadovosti loga na vlajce (praporu) DS v kontextu s okolnostmi jejího vystavování na mítincích DSSS v Litvínově a Mostě kritického dne, tedy po rozpuštění DS pravomocným rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2010 č. j. Pst 1/2009-348 (dále jen rozsudek NSS). Posouzení závadovosti loga na vlajce DS je skutkovým zjištěním, které nemůže být ponecháno na laickém uvážení. Nejedná se navíc o posouzení symboliky notoricky známé (např. hákového kříže), ale symboliky specifické. Důkaz uvedeným znaleckým posudkem proveden nebyl, neboť soud vyhověl námitkám obžalovaných o podjatosti znalce, a návrh státního zástupce na přibrání jiného znalce z téhož oboru byl soudem zamítnut. Podaná obžaloba však ze závěrů uvedeného znaleckého posudku vycházela, když v těchto bylo uvedeno, že celá dotčená symbolika představuje v souvislostech posuzovaného případu propagaci dříve existujících a již zaniklých, ale i soudobých organizací a hnutí, jejichž činnost je založena na ideách

rasismu, xenofobie, antisemitismu, nacismu a neonacismu a ideový základ předestřené symboliky je založen na diskursu rasismu, xenofobie, antisemitismu a nacismu a soudobého konceptu neonacismu.

S ohledem na zamítnutí návrhu státního zástupce nemohl tento učinit odpovídající závěrečný návrh týkající se viny obžalovaných žalovaným přečinem a uložení adekvátních trestů. V odůvodnění napadeného rozsudku uvedené údajné vyjádření soudce Nejvyššího správního soudu v tom směru, že nebylo zakázáno používat název DS, ani její symboliku a vytýkaný postup policistů Petra Lohse a Lukáše Louženského, kteří monitorovali průběh mítinků, aniž by proti obžalovaným zasáhli, a velitel opatření Jindřicha Bergmanna, který měl protiprávnost jednání obžalovaných posuzovat na základě spěšného prostudování rozsudku NSS a poté vyhodnotit jednání obžalovaných jako protiprávní a nařídil proti nim zákrok, jsou ve vztahu k neúplnému zjištění skutkového stavu věci irelevantní.

Soud prvního stupně nevzal vůbec v úvahu, co obžalovaní, kteří jsou bývalými členy a protagonisty DS, vystavováním vlajky sledovali, když zcela jednoznačně uvedli, že tak činili na protest jejího rozpuštění. Z tohoto lze dovodit, že nadále považují program a činnost DS za legální a názory jí hlášené za správné.

Státní zástupce uvedl, že až po doplnění dokazování o výše zmiňovaný znalecký posudek bude možno hodnotit veškeré provedené důkazy ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 tr. řádu a zabývat se též subjektivní stránkou jednání obžalovaných, a proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí.

Všichni tři **obžalovaní se** prostřednictvím svého společného zmocněnce **k odvolání** státního zástupce písemně **vyjádřili**. Uvedli, že požadavkem státního zástupce, aby soud při posouzení žalovaného skutku vyšel ze znaleckého posudku, neboť se jedná o specifickou symboliku, nejsou závěry napadeného rozsudku zpochybněny, ale potvrzeny. Jestliže je předmětná symbolika natolik specifická, že k posouzení její závadovosti je třeba odborných vědomostí soudního znalce, není zřejmé ani to, jak by tato symbolika mohla působit na veřejnost, potřebné odborné vědomosti postrádající, ani jak by její případnou nedovolenost mohli seznat sami obžalovaní. Obžalovaní upozornili odvolatele, že s rozpuštěním DS nesouhlasila a nesouhlasí celá řada osob, ostatně ani samotné hlasování v senátu NSS nebylo, jak vyplynulo z mediálních vyjádření jeho předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka, jednomyslné. Protest proti rozhodnutí o rozpuštění této politické strany, vyjádřený formou vystavení praporu s jejím emblémem, nemůže pak být přečinem založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práva a svobod člověka podle § 403 odst. 1 tr. zákoníku, a to v neposlední řadě i proto, že samotná DS takovým hnutím nebyla; to ostatně netvrdila ani obžaloba, dovozujíc namísto toho s pomocí procesně nepoužitelného znaleckého posudku zpracovaného podjatým znalcem, že vystavením tohoto symbolu byla podporována a propagována hnutí zcela jiná. Obžaloba tudíž neunesla v tomto směru důkazní břemeno, a proto kdyby soud prvního stupně nerozhodl o nevině obžalovaných s použitím ustanovení o právním omylu, musel by tak učinit proto, že skutková podstata předmětného přečinu nebyla naplněna ani po objektivní, ani po subjektivní stránce. Obžalovaní navrhli, aby odvolací soud odvolání jako zcela nedůvodné zamítl.

Krajský soud přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, proti nimž odvolatel podal odvolání, i správnost postupu řízení,

kteřé rozsudku předcházelo, přihlížeje přitom i k vadám, které nebyly odvoláním vytykány, a dospěl k těmto závěrům:

V průběhu řízení byla dodržena všechna procesní ustanovení trestního řádu, nedošlo k porušení práv obžalovaných, zejména nedošlo k omezení jejich práva na obhajobu. Řízení, jež předcházelo napadenému rozsudku, netrpí podstatnými vadami řízení, jež by mohly mít vliv na správnost a zákonnost přezkoumávané části rozsudku (§ 258 odst. 1 písm. a) tr. řádu).

Odvolání státního zástupce je třeba přiznat důvodnost, vyhlášení napadeného rozsudku bylo předčasné, neboť okresní soud neopatřil a neprovedl dva stěžejní důkazy, jejichž provedení a zhodnocení je pro rozhodnutí v dané věci stěžejní. Prvním z nich je důkaz **rozsudkem Nejvyššího správního soudu č. j. Pst 1/2009-348** (popřípadě i rozsudkem NSS č. j. Pst 1/2008 – 66, na jehož odůvodnění rozsudek č. j. Pst 1/2009-348 odkazuje). Kromě jiného z uvedeného rozsudku plyne, jak se NSS postavil k symbolům DS, v čem spatřuje důvod k rozpuštění DS a zejména - ve vztahu k projednávané věci - jaké jsou, resp. byly vazby DS na další obdobná hnutí.

V této souvislosti je třeba upřesnit, že za „**hnutí**“ ve smyslu § 403 odst. 1 tr. zákoníku se považuje skupina osob alespoň částečně organizovaná, byť třeba formálně neregistrovaná, směřující k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásající rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob. Jde tedy o v určité míře organizovanou a strukturovanou skupinu osob, která má alespoň zřetelné kontury, společné postoje a orientaci zaměřenou na dosažení některého v ustanovení § 403 odst. 1 tr. zákoníku uvedeného cíle, tj. prokazatelně směřuje k potlačení práv a svobod člověka, nebo hlásá rasovou, etnickou, národnostní, náboženskou či třídní zášť nebo zášť vůči jiné skupině osob. To však neznamená, že by musela být v trestním řízení prokazována konkrétní organizační struktura takového hnutí, počet členů, vedoucí představitelé či další jeho detailní charakteristiky, neboť takový přístup by šel nad rámec znaků skutkové podstaty, ale postačí konkretizace takového hnutí v hrubých rysech především z hlediska jeho směřování k potlačení práv a svobod člověka nebo hlásání vymezené záště (viz Šámal P. a kol., Trestní zákoník II., Komentář, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2010, str. 3201 a str. 3207, viz též Tpjn 302/2005 publikované pod č. 11/2007 Sb. rozh. tr.). V souvislosti s rozpuštěním DS a případnou námitkou, že v důsledku toho již toto hnutí neexistuje, je třeba dodat, že existujícím hnutím v tomto smyslu může být i takové hnutí, které navazuje v modifikované podobě na již neexistující hnutí, pokud využívá ideologie, symbolů, pozdravů a dalších atributů již zaniklého hnutí. Je tak třeba odlišit existující hnutí od konkrétního hnutí v jeho historické, dnes již neexistující podobě (srov. viz Šámal P. a kol., Trestní zákoník II., Komentář, 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2010, str. 3201 a str. 3201). V uvedeném smyslu je třeba zabývat se myšlenkovými proudy, na kterých stála rozpuštěná DS, tj. zkoumat, zda sama dělnická strana nebyla součástí hnutí, jež je definováno v ustanovení § 403 odst. 1 tr. zákoníku. Kromě pochybení spočívajícího v neprovedení tohoto důkazu je třeba okresnímu soudu vytknout, že nevyhověl požadavkům kladeným na odůvodnění rozsudku uvedeným v ustanovení § 125 odst. 1 tr. řádu, neboť z odůvodnění napadeného rozsudku není patrné, proč nevyhověl návrhu státního zástupce na provedení tohoto důkazu.

Druhým důkazem, jenž okresní soud neprovedl a ani neopatřil, jak navrhoval státní zástupce, je **znalecký posudek z oboru kriminalistiky, specializace společenská**

závadovost textů a zástupné symboly, a z oboru sociálních věd, specializace politologie, extremismus a terorismus. Již ze skutkové věty podané obžaloby je zřejmé, že obžaloba ze znaleckého posudku z těchto oborů, jenž byl opatřen v přípravném řízení, vycházela. V tomto případě okresní soud odůvodnil, proč nepřibral nového znalce k podání znaleckého posudku, když v případě původního znalce JUDr. PhDr. Ivo Svobody, Ph.D. vyhověl námitkám obžalovaných proti tomuto znalci, a proč shledává takový znalecký posudek nadbytečným. Odůvodnění okresního soudu nemůže obstát, neboť je nelogické, jednostranné a v naprostém rozporu se zbytkem odůvodnění napadeného rozsudku a s právními závěry, ke kterým okresní soud dospěl. Okresní soud odůvodnil nepotřebnost znaleckého posudku tím, že „*předmětem zkoumání znalce neměly být nějaké složité neprávní skutečnosti, k jejichž posouzení je nezbytné disponovat odbornými znalostmi, které soud mít nemůže*“, uvedl, že „*při jasně prokázaném právním omylu obžalovaných je zkoumání podstaty užité symboliky nadbytečné*“. Naproti tomu argumentuje zjevnými obtížemi, které bránily obžalovaným rozpoznat protiprávnost jejich jednání, dokonce poukazuje z tohoto důvodu na neschopnost státního zástupce v závěrečné řeči posoudit, zda obžalovaní jsou vinni či nikoliv. Doslova uvedl, že „*pokud totiž trestnost činu není bez pomoci znaleckého zkoumání zřejmá ani státnímu zástupci jakožto zkušenému vysokoškolsky vzdělanému právníkovi s mnohaletou praxí a justiční zkouškou, ergo státní zástupce s tím má zjevné potíže, pak tím spíše nelze rozumně očekávat, že by trestnost svého jednání měli být schopni bez zjevných potíží rozpoznat obžalovaní jako osoby práva neznalé*“. Okresní soud obdobně argumentoval nejistotou policistů na místě činu o jeho protiprávnosti.

Nejprve je třeba uvést, že argumentace „zjevnými obtížemi“ s odkazem na ustanovení § 19 odst. 2 tr. zákoníku (srov. „zřejmými obtížemi“) je navíc nepřipadná. Ono ustanovení hovoří o možnosti vyvarovat se právního omylu, pokud povinnost seznámit se s příslušnou právní úpravou vyplývala pro pachatele ze zákona nebo jiného právního předpisu, úředního rozhodnutí nebo smlouvy, z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, anebo mohl-li pachatel protiprávnost činu rozpoznat bez zřejmých obtíží. Dle právní nauky jde o úpravu neomluvitelného omylu, tj. určení toho, kdy omyl upravený v ustanovení § 19 odst. 1 tr. zákoníku nemůže být posouzen jako právní omyl. Podle § 19 odst. 1 tr. zákoníku kdo při spáchání trestného činu neví, že jeho čin je protiprávní, nejedná zaviněně, nemohl-li se omylu vyvarovat. Aby soud mohl učinit právní závěry (jakékoliv), musí provést dokazování a zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí (§ 2 odst. 5 tr. řádu), důkazy hodnotí podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě, i v jejich souhrnu (§ 2 odst. 6 tr. řádu). Teprve na tomto základě může soud přistoupit k učinění právních závěrů. Závěr okresního soudu o právním omylu obžalovaných je závěrem právním, a to učiněným na základě neúplného zjištění skutkového stavu a touto vadou zatíženého hodnocení důkazů.

Okresní soud se při prováděném dokazování soustředil výhradně na činnost policistů na místě činu a na jejich vědomost o protiprávnosti jednání obžalovaných. Pokud se soud na straně 3 odůvodnění napadeného rozsudku zabýval vnitřním vztahem obžalovaných k tomu, zda jejich činnost by mohla založit trestný čin, nevycházel z důkazů, které by provedl (konstatování, že obžalovaní byli členy DS, byli zvyklí její symboliku běžně užívat, za což nebyli postihováni). Pokud soud citoval tiskovou zprávu zpravodajského serveru iDnes.cz s názvem „Vandas může založit novou Dělnickou stranu se stejným názvem“ a vyvodil z ní závěr o tom, že obžalovaní neměli důvod nevěřit, že symbolika DS nebyla zakázána atd.,

nepřípustně selektivně uvedl jen část článku, tj. vyjádření JUDr. Vojtěcha Šimíčka. Opomněl dodat vysvětlení soudce, že „symboliku nebo název strany nelze oddělit od dalších indicií, jen společně je lze vnímat jako protiprávní“. Právě ony další indicie jsou v projednávané věci stěžejní a právě z nich je obžalobou vyvozována protiprávnost činu obžalovaných. K uvedenému článku je třeba dodat, že není třeba pochybovat o tom, že jde o autentické vyjádření předsedy senátu NSS, jenž o rozpuštění DS rozhodl (viz naznačená pochybnost v odvolání státního zástupce), neboť obsah článku je významově shodný s odůvodněním rozsudku NSS (srovnej b. 355, viz též IV. ÚS 2011/2010). Tím spíše je vědomost obžalovaných o slovech jmenovaného soudce, včetně jeho dalších slov o ovládnutí DS neonacisty, tj. vědomost o obsahu odůvodnění rozsudku NSS, rozhodující pro posouzení subjektivní stránky jejich činu.

Pokud okresní soud argumentoval složitostí věci a nejistotou policistů, lze s politováním konstatovat, že šlo o profesionální selhání dotčených policistů. Jako „specialisté na extremismus“ vykonávající služební činnost na veřejném mítinku DSSS, podle poznatků policie (nejméně vzhledem k členům DSSS a signalizovanému nástupnictví na internetových stránkách <http://delnicka-strana.cz/>), zjevně velmi blízké strany rozpuštěné DS, neznali obsah odůvodnění rozsudku NSS a neznali ani obsah instrukce Ministerstva vnitra ČR napadené DS žalobou dne 28. 5. 2007 (viz b.180, b. 366 rozsudku NSS). Neprofesionální přístup policistů však nemůže mít v tomto případě vliv na subjektivní stránku činu obžalovaných. I výše uvedená informace o žalobě a civilním řízení přispívá k zjištění subjektivní stránky činu obžalovaných coby členů rozpuštěné DS, zejména pak její čelní představitelky obžalované Lucie Š.

Obligatočním znakem subjektivní stránky trestného činu je zavinění, jakožto psychický vztah pachatele k následkům jeho jednání. Fakultativními znaky subjektivní stránky trestného činu jsou motiv trestného činu (pohnutka), cíl a záměr. Jak naznačeno, subjektivní stránku měl okresní soud zkoumat z pohledu a vědomostí obžalovaných. Měl se zabývat jejich vztahem k DS a hnutím specifikovaným v rozsudku NSS, jež DS zastřešovala. Měl se zabývat jejich vědomostí o předmětném symbolu, přičemž vědomí, že jde o symbol rozpuštěné DS, je zcela zřetelný i z vyjádření všech obžalovaných. Okresní soud zcela opominul zabývat se objektem trestného činu, resp. přečinu. Objektem přečinu založení, podpory a propagace hnutí směřujícího k potlačení práv a svobod člověka podle § 403 odst. 1 tr. zákoníku je jedno ze základních lidských práv, a to rovnost lidí bez rozdílu národnosti, příslušnosti k etnické skupině, rase, náboženství, třídě či jiné skupině osob. Účelem trestněprávní úpravy je chránit jakýkoli národ, rasu či jinou skupinu osob a jejich příslušníky před útoky, které jsou vedeny s cílem vzbudit k nim nenávisť nebo omezit jejich práva a svobody. Tolerance a respekt k rovné důstojnosti všech lidských bytostí představují základy demokratické pluralitní společnosti. Princip rovnosti v právech proto musí být uplatňován bezpodmínečně a bezvýjimečně v zájmu i těch, kteří dosud diskriminováni nejsou (srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 3499). Z pohledu objektu uvedeného přečinu nelze vytrhnout jediný symbol, nýbrž je třeba zabývat se tím, k jakým myšlenkám se za obžalobou uvedených okolností ten, kdo vystavuje prapor s tímto symbolem, hlásí, jaké myšlenky tím propaguje, neméně je třeba zabývat se osobou takového pachatele.

Z výše uvedeného plyne, že napadený rozsudek trpí neúplností skutkových zjištění a tím, že se soud nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí (§ 258 odst. 1 písm. b) tr. řádu). Za vzniklých pochybností o správnosti skutkových zjištění, k objasnění věci je třeba provádět další důkazy a jejich provádění by znamenalo nahrazování činnosti soudu prvního stupně (§ 258 odst. 1 písm. c) tr. řádu). Z těchto důvodů byl napadený rozsudek zrušen a podle § 259 odst. 1 tr. řádu byla věc vrácena soudu prvního stupně.

Soud prvního stupně nyní bude muset podle § 105 odst. 1 tr. řádu k objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení, k nimž je třeba odborných znalostí, ustanovit znalce z oboru kriminalistika, specializace společenská zavadovost textů a zástupné symboly, a z oboru sociální vědy, specializace politologie, extremismus a terorismus, a vyžádat znalecký posudek, kterým následně provede důkaz, popř. znalce vyslechne. Okresní soud provede důkaz rozsudkem NSS. Provedení dalších důkazů, jejichž potřeba vyplyne z výše uvedených důkazů, je na uvážení soudu prvního stupně. Provedené důkazy bude soud hodnotit podle ustanovení § 2 odst. 6 tr. řádu a své závěry odůvodní zcela v souladu s ustanovením § 125 odst. 1 tr. řádu. Krajský soud upozorňuje okresní soud na ustanovení § 404 tr. zákoníku, tj. potřebu vypořádat se případně i s touto právní kvalifikací jednání obžalovaných.

P o u ě n í: Proti tomuto usnesení **n e n í** řádný opravný prostředek přípustný.

V Ústí nad Labem dne 28. května 2013

JUDr. Kateřina Jonáková, Ph.D. v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Leona Richterová